

CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC “CẦN, KIỆM, LIÊM, CHÍNH, CHÍ CÔNG VÔ TƯ” THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Trong hệ thống di sản tư tưởng và phương pháp luận cách mạng Hồ Chí Minh, phong cách thực hành “Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” giữ vị trí hạt nhân cốt lõi, là gốc rễ của đạo đức cách mạng và là thước đo phẩm chất tiên phong của người cộng sản.

Đối với Bác, bốn đức tính “Cần, Kiệm, Liêm, Chính” là bốn mùa của trời, bốn phương của đất. Người đã gửi gắm một triết lý hành động vừa giản dị, vừa mang tính nguyên tắc sâu sắc:

“Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông.

Đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc.

Người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính.

Thiếu một mùa, thì không thành trời.

Thiếu một phương, thì không thành đất.

Thiếu một đức, thì không thành người”.

Từ nền tảng tư tưởng đạo đức mang tính quy luật đó, hệ thống phong cách thực hành của Người được định hình qua năm nội dung cốt lõi:

- **Cần:** Chủ tịch Hồ Chí Minh định nghĩa “Cần” là lao động cần cù, siêng năng nhưng phải đi liền với kế hoạch rõ ràng, phương pháp khoa học và năng suất cao. “Cần” không phải là sự siêng năng thụ động, làm việc lấy có hay mang tính hình thức, mà là sự chủ động sáng tạo, tìm tòi cải tiến để mang lại hiệu quả tốt nhất cho công việc. Bác kịch liệt phản đối lối làm việc qua sơ, tắc trách hay lười biếng. Lao động cần cù và có trách nhiệm chính là nguồn gốc tạo ra của cải vật chất và tinh thần cho xã hội.

- **Kiệm:** Đối với Bác, “Kiệm” là tiết kiệm thời gian, công sức, tiền bạc của nhân dân và Nhà nước; là việc quản lý, sử dụng hợp lý các nguồn lực, không phô trương hình thức hay xa hoa lãng phí. Cần và Kiệm phải luôn gắn liền với nhau như hai bánh xe của một chiếc xe, vì “Cần” mà không “Kiệm” thì như thùng không đáy, bao nhiêu của cải làm ra cũng sa vào lãng phí. Tiết kiệm không phải là hà tiện hay keo kiệt, mà là phương thức tích lũy nguồn lực để phục vụ cho sự phát triển lâu dài của đất nước.

- **Liêm:** “Liêm” là phẩm chất giữ mình trong sạch, không tham lam địa vị, tiền tài, không dối trên lừa dưới và không tư túng của công. Người cán bộ thực sự “Liêm” phải luôn coi trọng danh dự, không bị khuất phục trước những cám dỗ vật chất hay lợi ích cá nhân. Bác nhấn mạnh rằng sự tham lam, những nhu cầu của công là hành vi đục khoét sức dân, làm suy giảm niềm tin của nhân dân vào bộ máy lãnh đạo, do đó giữ gìn sự liêm chính là bổn phận hàng đầu của người chiến sĩ cách mạng.

- **Chính:** “Chính” là sự thẳng thắn, dũng cảm bảo vệ lẽ phải, không tà, không lươn cúi hay né tránh trách nhiệm. Đối với việc thì tận tụy, đối với người thì

chân thành, khiêm tốn, đối với mình thì nghiêm khắc tự kiểm điểm. Người thực hành đức “Chính” luôn đặt lợi ích của tập thể, của nhân dân lên trên hết, kiên quyết đấu tranh chống lại các hành vi sai trái, bất công và luôn tuân thủ nghiêm ngặt kỷ luật, pháp luật.

- **Chí công vô tư:** “Chí công vô tư” là sự công bằng, gạt bỏ chủ nghĩa cá nhân, khi làm bất cứ việc gì cũng không vì lòng riêng, không vì lợi ích nhóm hay lợi ích cục bộ. Bác nhấn mạnh: “Khi làm bất cứ việc gì cũng đừng nghĩ đến mình trước, khi hưởng thụ thì mình nên đi sau”. Chí công vô tư chính là chiếc “áo giáp” giúp người lãnh đạo giữ vững sự sáng suốt, công tâm trong mọi quyết định, tạo nên niềm tin tuyệt đối và sức mạnh đoàn kết trong toàn thể quần chúng.

Chủ tịch Hồ Chí Minh với căn nhà sàn gỗ đơn sơ tại Phủ Chủ tịch, minh chứng sống động cho lối sống giản dị, tiết kiệm và tinh thần thanh cao.

(Nguồn: <https://baotintuc.vn/thoi-su/nha-san-bac-ho-va-nep-song-thanh-cao-gian-di-cua-nguoi-20230415065703008.htm>)

Bác Hồ thăm và trực tiếp kiểm tra Công trình Đại thủy nông Bắc Hưng Hải là công trình trị thủy đầu tiên của miền Bắc nước ta, thể hiện tác phong sâu sát, “Cần – Chính” trong công tác.

(Nguồn: <https://www.qdnd.vn/tu-lieu-ho-so/ngay-nay-nam-xua/20-9-1958-bac-ho-den-tham-cong-trinh-thuy-loi-lon-nhat-mien-bac-671618>)

Tuy nhiên, sức lay động mãnh liệt và giá trị thuyết phục vượt thời gian của phong cách Hồ Chí Minh không chỉ nằm ở những tác phẩm lý luận hay lời huấn thị, mà chính là việc Người đã dùng trọn vẹn cả cuộc đời mình để thực hành Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư một cách tự giác, tự nhiên và triệt để nhất.

Nhắc nhở về việc thực hành đạo đức cách mạng, Bác luôn căn dặn cán bộ, đảng viên phải thường xuyên quét sạch “chủ nghĩa cá nhân: *“Một dân tộc, một đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi, nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân”*”. Đây là lời của Chủ tịch Hồ Chí Minh tại buổi làm việc với một số cán bộ Ban Tuyên huấn Trung ương, ngày 18 tháng 6 năm 1968, để bàn về cách thực hiện điều mà Bác đã đề nghị với Ban Bí thư Trung ương Đảng làm và xuất bản loại sách “Người tốt, việc tốt”. Lời dạy của tịch Hồ Chí Minh diễn ra trong thời điểm mà công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta ở miền Nam thu được nhiều thắng lợi quan trọng, nhưng cũng đặt ra những khó khăn thách thức mới. Chủ

tịch Hồ Chí Minh đánh giá cao truyền thống hào hùng của dân tộc, thành tích vẻ vang của Đảng và mỗi con người trong sự nghiệp kiến quốc và đấu tranh giải phóng dân tộc; mà còn nhắc nhở các cấp uỷ, tổ chức đảng, các cơ quan của Nhà nước, Chính phủ phải triệt để đấu tranh khắc phục tư tưởng sống thỏa mãn trong hào quang, chiến thắng của ngày hôm qua, phải luôn tiến về phía trước, đấu tranh loại trừ ra khỏi hàng ngũ của Đảng, bộ máy Nhà nước những người “sa vào chủ nghĩa cá nhân” không còn đủ tư cách, tha hóa, biến chất về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, quan liêu, tham nhũng, sách nhiễu nhân dân. Thực hiện lời dạy của Bác, toàn Đảng toàn dân, toàn quân ta đã đem hết tài năng và sức lực cống hiến cho sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh xếp hàng cùng cử tri Thủ đô để bỏ phiếu bầu cử Quốc hội khóa I (ngày 6/1/1946), thể hiện phong cách tôn trọng pháp luật và nêu gương công dân.

(Nguồn: <https://baointuc.vn/thoi-su/chu-tich-ho-chi-minh-nguoi-dai-bieu-quoc-hoi-mau-muc-20260306064421575.htm>)

Bác Hồ cùng nhân dân tham gia tát nước chống hạn tại đồng ruộng Cổ Nhuế (Từ Liêm, Hà Nội) năm 1958, thể hiện phong cách “Cần”, sâu sát và đồng gian khổ với nhân dân.

(Nguồn: <https://baotanglichsu.vn/vi/Articles/1002/70864/chiec-gau-chu-tich-ho-chi-minh-dung-dje-tat-nuoc-chong-han-luu-giu-tai-btlsqg.html>)

Sự thống nhất trọn vẹn giữa tư tưởng đạo đức và hành động thực tiễn hằng ngày đã tạo nên sức mạnh cảm hóa vô cùng to lớn của phong cách Hồ Chí Minh. Tấm gương Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư của Bác như ngọn hải đăng soi đường, củng cố niềm tin yêu của nhân dân đối với Đảng, trở thành nền tảng sức mạnh để toàn dân tộc vượt qua mọi gian khó, xây dựng đất nước ngày càng đàng hoàng hơn, to đẹp hơn.

KẾT LUẬN

Phong cách thực hành “Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” của Chủ tịch Hồ Chí Minh là tài sản tinh thần vô giá, là chuẩn mực thước đo giá trị đạo đức công vụ và là kim chỉ nam cho công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, xây dựng bộ máy nhà nước liêm chính, hiệu năng trong thời đại mới.

Đối với đội ngũ viên chức và người lao động: Thực hành Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư chính là bắt đầu từ thái độ trách nhiệm và văn hóa công vụ hằng ngày; thực hiện nghiêm túc “Cần” trong nâng cao năng suất, chất lượng công việc; “Kiệm” trong quản lý, sử dụng ngân sách, tài sản công và thời gian làm việc; giữ vững tinh thần “Liêm – Chính”, không những nhieu, hách dịch, kiên quyết nói không với lãng phí, tiêu cực; công tâm, khách quan, “Chí công vô tư” trong giải quyết công việc chuyên môn, lấy sự hài lòng của nhân dân và sự phát triển của cơ quan, tổ chức làm mục tiêu cao nhất.

Đối với sinh viên và thế hệ trẻ: Tư tưởng Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư là kim chỉ nam để rèn đức bản lĩnh và nhân cách sống. Thế hệ trẻ cần nêu cao ý chí tự lập, tự cường, “Cần” cù trong học tập và rèn luyện; “Kiệm” trong lối sống, tránh thói xa hoa, lãng phí hay chạy theo xu hướng thực dụng; giữ gìn sự “Liêm – Chính” trong thi cử, trung thực với bản thân và cộng đồng; nuôi dưỡng tinh thần “Chí công vô tư”, sẵn sàng dấn thân vì lợi ích chung, sống có lý tưởng, trách nhiệm để trở thành những công dân ưu tú, đóng góp tích cực vào sự nghiệp phát triển bền vững của đất nước.

VIDEO/PHIM TÀI LIỆU

Cần, kiệm, liêm, chính

Học Bác mỗi ngày - “Cần, kiệm, liêm, chính” - Cốt lõi đạo đức cách mạng